

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 36297**Nom:** Intervenció en trastorns de l'espectre autista**Cicle:** Grau**Crèdits ECTS:** 4,5**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Facultat de Formació del Professorat	3	Segon quadrimestre
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Facultat de Formació del Professorat	4	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Especialista en Audició i Llenguatge	OPTATIVA
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Especialista en Audició i Llenguatge	OPTATIVA

COORDINACIÓ

GONZALEZ MORENO JESUS

RESUM

L'increment de la prevalença dels Trastorns de l'Espectre d'Autisme (TEA) és un fet inqüestionable, encara que no siguem fins i tot clares les raons. La comunitat científica es pregunta com és possible que un trastorn d'aquestes característiques no pugui encara diagnosticar-se amb fiabilitat abans dels tres anys. La resposta bàsica a aquesta qüestió fonamental és que els TEA poden tindre diverses causes i els símptomes inicials poden mostrar gran variabilitat clínica, tant en expressió com en gravetat. Els TEA es caracteritzen per presentar alteracions severes i primerenques (abans dels 3 anys) en el desenvolupament social, comunicatiu, del llenguatge i del joc simbòlic, les quals s'acompanyen de la presència de conductes i interessos repetitius i restringits.

El fet de no tindre un diagnòstic etiològic no significa que no es pugui realitzar-se un diagnòstic sindròmic i funcional. En l'actualitat ja s'han desenvolupat sistemes de detecció (no de diagnòstic) que poden donar senyals d'alerta als 18 mesos de vida. Una intervenció primerenca s'ha demostrat com molt eficaç. La intervenció psicoeducativa ha de prolongar-se al llarg de tota l'escolarització i en totes les competències en les quals el xiquet o la xiqueta amb TEA manifesta un dèficit.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.

Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

Col·laborar en l'elaboració d'adaptacions curriculars per atendre estudiants amb necessitats educatives especials derivades de trastorns en la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.

Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.

Comunicar de manera oral i escrita observacions i conclusions respecte a pràctiques d'avaluació i intervenció a altres professionals i a la família.

Conèixer els fonaments biològics i psicològics necessaris per a la comprensió dels trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.

Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.

Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.

Conèixer i utilitzar adequadament els recursos que les tecnologies de la informació i la comunicació ofereixen per al tractament dels trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.

Conèixer i valorar de forma crítica els fonaments de diferents tècniques d'intervenció en trastorns de la comunicació, llenguatge, parla i veu.

Conèixer la diversitat terminològica i les característiques essencials de les diferents alteracions que tenen

lloc en el desenvolupament en relació amb la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.

Contribuir a la millora de les competències comunicatives mitjançant el llenguatge oral i/o l'ús de sistemes augmentatius de comunicació.

Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.

Dominar els fonaments bàsics de la valoració en trastorns de la comunicació, llenguatge, parla i veu.

Dominar les estratègies organitzatives del context escolar per a l'atenció educativa de les necessitats educatives especials relacionades amb els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.

Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.

Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.

Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.

Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

Saber estratègies per a la detecció primerenca d'alteracions en comunicació, llenguatge, veu i parla.

Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.

Utilitzar adequadament recursos públics i privats per a atendre necessitats educatives especials derivades de trastorns en la comunicació, el llenguatge, la parla i la veu.

Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Evolució conceptual del concepte de l'espectre autista: De Kanner al DSM-V

1.1.- Evolució històrica del concepte: De la malaltia mental al trastorn del desenvolupament.

1.2.- Evolució dels criteris diagnòstics

1.3.- De l'Autisme Infantil al trastorns de l'espectre autista

2. Bases biològiques / etiologia del trastorn de l'espectre autista

- 1.- Prevalença del trastorn: concepte i evolució.
- 2.- Concepte Autisme sindròmic versus Autisme idiopàtic
- 2.- Etiologia dels TEA

3. Models explicatius dels trastorns de l'espectre autista

- 1.- Cap a una teoria sobre la patogènesi del trastorn
- 2.- Models cognitius:
 - 2.1.- La teoria de la Ment
 - 2.2.- Teoria de la Coherència central
 - 2.3.- Teoria de la Funció Executiva
 - 2.4.- Teoria Soci-afectiva

4. Instruments de detecció, avaluació i diagnòstic

- 1.- Instruments de detecció: MCHAT, CSBS, CAST i altres
- 2.- Instruments d'avaluació de competències:
- 3.- Instruments d'avaluació de símptomes (ADOS, ADI-R, etc.)

5. Principis Conductuals en la Intervenció en TEA

- 1.- Discrete Trial Teaching
- 2.- Pivotal Response Training
- 3.- Iniciació (Prompting)
- 4.- Ensenyament incidental
- 5.- Economia de fitxes
- 6.- Cost de resposta
- 7.- Reforç diferencial
- 8.- Temps d'espera
- 9.- Modelatge conductual
- 10.- Naturalistic Developmental Behavioral Intervention

6. Intervenció en TEA

- 1.- Concepte d'intervenció
- 2.- Models d'intervenció basats en l'evidència
- 3.- Disseny de la intervenció

7. Intervenció a l'escola

- 1.- TEACCH
 - 1.1. Aprenentatge estructurat
- 2.- Dificultats específiques d'aprenentatge
- 3.- Aprenentatge entre iguals
- 4.- Principis del Disseny d'Aprenentatge per a tots i totes

8. Intervenció en Comunicació i Llenguatge

- 1.- Perfils comunicatius i lingüístics en els Trastorns de l'Espectre Autista
- 2.- Avaluació de la competència comunicativa
- 3.- Desenvolupament de la intencionalitat comunicativa i conductes comunicatives expressives
- 4.- Sistemes Augmentatius i/o Alternatius de Comunicació
 - 4.1.- PECS
 - 4.2.- Benson Schaeffer

9. Intervenció en Habilitats Socials

- 1.- Habilitats Soci-emocionals en alumnat amb Trastorn de l'Espectre Autista
- 2.- Programes de reconeixement i expressió d'emocions
- 3.- Programes de desenvolupament d'habilitats socials

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	67,50
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

Es combinaran diversos mètodes actius. Els conceptes de cada bloc s'introdueixen durant les classes presencials de forma participativa, combinant l'exposició d'exemples i casos pràctics. La temporalització no és cronològica, ja que s'extrauran les activitats i els continguts dels diferents blocs al mateix temps. Les sessions seran sempre teoricopràctiques.

La participació dels estudiants es considera indispensable per la qual cosa el professor proposarà amb antelació el tema de discussió.

Les activitats pràctiques seran individuals o en grup per poder complir amb les competències específiques.

Donades les característiques del curs i el grau, és indispensable atendre capacitats i competències actitudinals com el espeto expositiu, creatiu i interpretatiu, treball cooperatiu, actituds i valors implícits en el desenvolupament de les activitats pràctiques.

Es farà ús de la plataforma de e_learning Aula Virtual posada al nostre abast per la Universitat de València de forma complementària a les classes presencials. S'utilitzarà la tutoria virtual per mitjà de correu electrònic i s'intentés donar retroalimentació puntual a tots els treballs presentats pels alumnes.

presentats pels alumnes.

AVALUACIÓ

L'avaluació comprendrà els següents apartats:

- 1.- El professorat valorarà l'assistència a classe (5%).
- 2.- L'avaluació basada en els treballs i activitats proposats pel professorat (35%).
- 3.- Examen dirigit a valorar els coneixements teòrics bàsics relatius als continguts de la matèria (60%).

Serà requisit per a superar l'assignatura, tant en primera com en segona convocatòria:

- Aprovar l'examen aconseguint un mínim de domini del 50%. Aquest apartat és recuperable en segona convocatòria.
- Obtindre un mínim del 50% de la puntuació corresponent als treballs i activitats proposats pel professorat. Aquest apartat és recuperable en segona convocatòria mitjançant una prova específica de competències basada en les activitats.

En calcular la qualificació corresponent a l'avaluació global, cal considerar que:

- Només se sumaran els apartats contemplats en l'avaluació quan se superen els requisits mínims establits amb caràcter obligatori.
- L'assistència a classe no és requisit per a superar l'assignatura, però té un caràcter no recuperable en segona convocatòria. Per tant, l'alumnat que no complisca amb aquest apartat en primera convocatòria no podrà aconseguir la màxima nota en segona convocatòria.
- Si no s'aprova en primera convocatòria algun dels apartats obligatoris, es podran guardar per a la segona convocatòria els punts obtinguts en els altres apartats.
- En l'horari de tutoria, el professorat podrà requerir entrevistes individuals o en xicotet grup per a verificar el grau de participació i la consecució dels objectius que es persegueixen en qualsevol tasca o activitat. No acceptar aquesta verificació suposarà no superar la tasca o activitat en qüestió.
- La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes (ACGUV 123/2020). L'ús de tecnologies (inclosa IA), que no siga prèvia i expressament autoritzat pel professorat, per a confeccionar materials d'avaluació, permetrà que estos no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent i el Codi de Convivència i Bones Pràctiques de la UV (ACGUV 300/2023, DOGV, núm. 9747/18.12.2023).

BIBLIOGRAFIA

Bàsica

- Alcantud, F. & Alonso, Y (2022) Trastornos del Espectro del Autismo: Bases para la intervención Psicoeducativa. Madrid: Ed Pirámide.
- Alcantud, F. (2003) Intervención Psicoeducativa en niños con Trastornos Generalizados del Desarrollo. Madrid, Ed. Pirámide

- Alcantud, F. (2013) Detección, Evaluación, Diagnóstico e Intervención Precoz en niños con Trastornos del Aprendizaje. Madrid. Ed. Pirámide
- George, J.E. (2009) El Manual del Autismo. Ingram Books, Baker & Taylor
- Baron-Cohen, S.; Bolton, P. & Cordero, J.M. (1998) Autismo: Una guía para padres. Madrid. Alianza Editorial

Complementària

- Alcantud, F. y Soto, Fco: Javier (2000) Tecnologías de Ayuda en personas con trastornos de la comunicación. Valencia, La Nau Llibres.
- Shonkoff, J. Y Meisels, S.J. (1990) Early childhood intervention: The evolution of a concept. En S. J. Meisels y J. P. Shonkoff (Eds.). Handbook of early childhood intervention. Cambridge University Press.
- Vargas, J. y Belinchon, M. (2000) El autismo como trastorno de la función ejecutiva. Interamericana.